

Η Κατίνα Παξινού πίνει το καφεδάκι της σε ένα διάλειμμα των δοκιμών για την «Ηλέκτρα», το 1938 στην Επιδαυρο

Η Βάσω Μανωλίδου (Βασίλισσα Αννα) και η Ελένη Παπαδάκη (Δούκισσα του Μάλμπορο) το 1940 στην παράσταση «Ένα ποτήρι νερό»

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Όταν οι «Τάιμς» αποθέωναν τον «Αμλετ» του Μινωτή

Λαμπερές στιγμές της ελληνικής θεατρικής ιστορίας από το 1930 μέχρι το 1941, με ονόματα που άφησαν ανεξίτηλο το σημάδι τους στο πολιτιστικό γίγνεσθαι, ζωντανεύουν στο νέο εκδοτικό εγχείρημα του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΖΩΗ ΛΙΑΚΑ

Στις 5 Οκτωβρίου 1961 ο Τζον Κένεντι γεμμάτιζε στο Οβάλ Γραφείο με έναν ξεχωριστό συνδυασμό. Ο αμερικανός πρόεδρος σε αυτό το δέπνο ζητούσε από τον Έλληνα σκηνοθέτη Δημήτρη Ροντήρη να συμμετέχει σε μια ενημέρωση του αμερικανικού κοινού πάνω στο αρχαίο δράμα. Και δεν ήταν καθόλου τυχαία αυτή η συνάντηση, αφού είχαν προηγηθεί οι θριαμβευτικές παραστάσεις στη Νέα Υόρκη, στο Μπέρκλεϊ και σε άλλες πόλεις της Αμερικής.

Βοηθός του τότε ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, ο οποίος έχει ζωντανή στη μνήμη του την εικόνα να σφίγγουν το χέρι του Δημήτρη Ροντήρη για να τον συγχαρούν ο Άρθουρ Μίλερ, η Μέριλιν Μονρόε και άλλες προσωπικότητες εκείνης της εποχής. Όλα αυτά αρκετά χρόνια αργότερα είχε αποχωρήσει από το τιμόνι του Εθνικού Θεάτρου. Όμως θα έλεγε κανείς ότι και αυτό είναι καρπός της επιτυχημένης πορείας του – και τις δύο περιόδους που ανέλαβε.

Και αυτό αποτυπώνεται με τον πιο έντονο τρόπο στη νέα έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας «Εθνικό Θέατρο - Τα πρώτα χρόνια 1930-1941». Σε αυτόν τον τόμο, που περιλαμβάνει όλες τις παραστάσεις με υλικό και φωτογραφίες από εκείνη την περίοδο, ο Κώστας Γεωργουσόπουλος «ακτινογραφεί» τις «Ερμηνευτικές προσεγγίσεις στο αρχαίο δράμα 1931-1941», όπως είναι ο τίτλος του σημειώματός του. Μιλώντας στα «ΝΕΑ» εξήγησε ότι αυτός ήταν ένας από τους ιδρυτικούς ρόλους του Εθνικού Θεάτρου αλλά και «να ενημερώνει το ελληνικό κοινό για τα μεγάλα έργα του παγκοσμίου θεάτρου, να ενισχύει την ελληνική παραγωγή και φυσικά να συντείνει στο να γίνονται γνωστά τα καινούργια ρεύματα. Για παράδειγμα, την εποχή του Δημήτρη Ροντήρη τα καινούργια θεατρικά ονόματα ήταν Λουίτζι Πιραντέλλο και Γιουζέππε Ο' Νιλ – τους ανέβασε.

Η παράσταση του Πιραντέλλο "Να ντύσουμε τους γυμνούς" (1936) με την Ελένη Παπαδάκη θεωρείται μία από τις μεγαλύτερες παραστάσεις του ελληνικού θεάτρου. Ο Γιάκωβος Καμπανέλλης στο Εθνικό Θέατρο ανέβηκε για πρώτη φορά.

Και αυτές ήταν μόνο μερικές από τις επιτυχίες που άρχισαν να πιστώνονται στην καινούργια αυτή θεατρική οντότητα, η οποία κατάφερε να συσπειρώσει και να δώσει μερικές από τις επιτυχίες που αποδείκνυαν με περίτσανο τρόπο την αναγκαιότητά του και δικαίωναν τη δημιουργία του. Όπως λέει ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, «για σκεφτείτε ότι το 1937 πήγε με τον "Αμλετ" στο Λονδίνο (Αμλετ ο Αλέξης Μινωτής). Θεωρήθηκε μία από τις σημαντικότερες παραστάσεις την εποχή εκείνη. Οι "Τάιμς" του Λονδίνου σε πλαίσιο στην πρώτη σελίδα συμβούλευαν τους ηθοποιούς να μην παίξουν το Σαββατοκύριακο για να τους δοθεί η ευκαιρία να δουν αυτόν τον σουδαίο "Αμλετ"!».

Ο Αλέξης Μινωτής - Αμλετ, η Κατίνα Παξινού - Ηλέκτρα και αργότερα η Ελένη Παπαδάκη στον ίδιο ρόλο, ο Αμίλιος Βεάκης - Βασίλειος Λιρ, ο Μάνος Κατράκης, αυτές είναι μόνες μερικές από τις κορυφαίες στιγμές που απαθανάτισαν ο Τάσος Μελετόπουλος και ο Λέων Φραντζής. «Από τη γέννησή του το Εθνικό Θέατρο κλήθηκε να

INFO

Δημήτρης Σπύθης, Κωνσταντίνος Σταμογιαννάκης, Κώστας Γεωργουσόπουλος, Αντιγόνη Μανασσή, «Εθνικό Θέατρο. Τα πρώτα χρόνια (1930-1941)», εκδ. ΜΙΕΤ, σελ. 327

ΟΤΑΝ ΟΙ ΤΑΙΜΣ ΑΠΟΘΕΩΝΑΝ ΤΟΝ ΑΜΛΕΤ ΤΟΥ ΜΙΝΩΤΗ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 27/1/2014 Ημ. Αποδελίωσης: . . . 27/1/2014

Σελίδα: 39

Αναμνηστική φωτογραφία από τον «Αμλετ» του 1937. Από αριστερά: Αιμίλιος Βεάκης, Μάνος Κατράκης, Μίχης Ιακωβίδης, Δημήτρης Ροντήρης, Αλέξης Μινωτής

Ο Ξέρξης (Γιώργος Γληνός, στο κέντρο) και ο Χαρός στο τριώροφο σκηνικό των «Περσών» του 1934

αποτελέσει έναν επίσημο, συνεκτικό και συμπαγή φορέα σε έναν τόπο που είχε δοκιμαστεί από δραματικές κρίσεις. Το "αστικό" και μαζί "εθνικό" θέατρο του βενιζελισμού, το "ευρωπαϊκό" θέατρο του Φώτου Πολίτη, το "ελληνικό" θέατρο του Κωστή Μπαστιά και του Δημήτρη Ροντήρη, το "αντιδραστικό" θέατρο για την Αριστερά, το θέατρο που στάθηκε ο "αντίηλος" της Κοτοπούλη και της Κυβέλης, το θέατρο που ενέπνευσε αποφασιστικά τον νεαρό Κάρολο Κουν και απογοήτευσε τον Σεφέρη "με το επίσημο κακό γούστο του", θέατρο καλό ή κακό, αναγκαίο ή περιττό, το Εθνικό Θέατρο για την ιστορία του ελληνικού θεάτρου είναι ασφαλώς ένα ορόσημο». Το σημείωμα της Κωνσταντίνης Σταματογιαννάκη συμπυκνώνει τον χρονικό άξονα του Εθνικού Θεάτρου, δίνοντας ταυτόχρονα τη μεγάλη αλλαγή αλλά και την κινητικότητα που έφερε στον πολιτισμό εκείνα τα οξυμένα χρόνια.

Η υπενθύμιση αυτών των λαμπρών στιγμών της πολιτιστικής ζωής του τόπου, όπως εξηγεί ο διευθυντής του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας Διονύσης Καψάλης, είναι ιδιαίτερος αναγκαίος σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς: «Είναι καλό να θυμόμαστε ότι αυτό που σήμερα καμαρώνουμε, το Εθνικό Θέατρο, δημιουργήθηκε σε μια περίεργη χρονική στιγμή για τη χώρα. Βρέθηκαν όμως κάποιοι φωτισμένοι άνθρωποι που αποφάσισαν να φτιάξουν κάτι το μνημό και πρωτοποριακό, ξεπερνώντας τις όποιες αντιξοότητες. Νομίζω ότι ο τόμος αυτός, εκτός από τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα υπενθυμίζει ότι η δημιουργία και η πρόοδος, αν υπάρχει συντονισμένη και συνειδητή προσπάθεια, μπορεί να υπάρξουν μέσα από οποιεσδήποτε συνθήκες».

Η επόμενη μεγάλη έκδοση από το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο θα είναι ένα είδος αναλυτικού καταλόγου στον οποίο θα παρουσιάζει όλα τα στοιχεία που είχε κάνει ο χαρακτήρας Δημήτρης Γαλάνης, στα βιβλία στα οποία έβαλε την υπογραφή του είτε ως εικαστικός είτε ως επιμελητής.